

«20 år yngre jenter
kan jo være vanske-
lige nok, om de ikke
også skal være
sjefen din.»

MANNLIG MEDLEM I NATURVERN-
FORBUNDET HELDER SEG UT I PROTEST
MOT AT HEIDI SØRENSEN GÅR AV.

Innhold:

Medhold i jerveklage

Miljøorganisasjonene har fått medhold i sin klage mot Jervenemnda: Kvoten på 13 dyr for Sør-Norge var for stor. Jakta er nå over. Bare to dyr ble skutt, selv om flere hundre personer deltok.

• side 3

Vill skog mister vern

Flere av Norges siste villmarker i barskog vil miste sitt midlertidige vern 4. juni. Dermed kan grunneierne hogge løs. Professor Sigmund Hågvær ved Landbrukshøgskolen i Ås mener regjeringa bør bla opp penger til videre midlertidig vern.

• side 7

Er el-propell miljøvennlig?

En stor elektrisk motor til framdrift av fiskebåten, og tre mindre dieselgeneratorer til å produsere strøm. Det er Ulvans båtbyggeris framtidsvisjon. Verftet mener en slik løsning gir mindre utslipp på grunn av lavere drivstofforbruk.

• side 8

Mer røyk fra ny fabrikk

Hydro Rafnes sine planer om utvidelse av klor- og VCM-fabrikken møter motstand hos lokale miljøvernere.

• side 10

Pukkverkplaner lagt i grus

Miljøvernminister Guro Fjellanger vil ikke ha pukkverk i denne naturperlen. (Foto: Olav Bjørkum)

Miljøverndepartementet har satt en stopper for det planlagte kjempepukkverket i Jondal kommune. Pukkverket ville skapt et tre hundre meter høyt og en kilometer langt sår i fjellet ved innseilingen til Hardangerfjorden.

Miljøvernminister Guro Fjellanger har nå opphevet kommunedelplanen som regulerte stedet til industriområde. Hun konkluderer med at et pukkverk i området ville forringet naturens verdi betraktelig. Rådmann Per Eikeland i Jondal kommune er skuffet over departementets konklusjon.

• side 8

— Plukk sprøytespisser!

Miljøvernlederen i Oslo, Guttorm Grundt, kaster en brannfakkellinn i hovedstadens miljødebatt. Han mener miljøorganisasjoner bør prioritere problemene med sprøytespisser på avveie og røyking framfor luftforurensningen i hovedstaden.

— Ingen dør av utelufta i Oslo. Men livsstilen tar livet av folk, sier Grundt. Han mener miljøorganisasjonene må tenke mer på helse i sitt arbeid.

• side 4

Krabber kan gi immunsvekt

Folkehelsen har muligens funnet tegn på svekt i immunsystemfunksjonene hos storspisere av krabbe fra grenlandsfjordene. Krabbene inneholder store overkonsentrasjoner av dioksiner. Konklusjonen i det unike prosjektet blir tidligst klar i sommer.

• side 5

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør:

Tom Erik Økland

Redaksjon: Siri Lehne Nilsen,
Jens Petter Toldnæs, Kristian Jahre

Adresse: Postboks 6891 St

Olavs plass, 0130 Oslo.

Tlf: 22 99 33 00.

Faks: 22 99 33 10.

Direkte: 22 99 33 + 71 (Toldnæs),

72 (Nilsen), 74 (Økland), 22

(Jahre)

E-post: redn@online.no

Neste utgave: 4.6.1998.

Abonnement: 199/år

(privatpersoner), 500/år

(bedrifter)

Annonser: Tlf: 22 71 92 20.

Faks: 22 71 92 38.

Trykking: Gan Grafisk. Trykket

på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund:

Samme postadresse som N&M

Bulletin. Web:

http://www.ngo.grida.no/naturvern

E-post: naturvern@naturvern.no

norsk fagpresse®

Endelig (miljøvern)!

Så har det skjedd. Naturvernforbundet kan igjen ønske en miljøseier velkommen. Det var sannelig på tide. Etter at det har gått inflasjon i mistillitserklæringer, medieleksaker og pengeproblemer er det godt å se at Norges eldste miljøorganisasjon fortsatt har noe å fare med.

Hva vi snakker om? Miljøverndepartementets nedovervendte tommel til kommunedelplanen for Jondal, selvfølgelig. Den delplanen som ville regulere et område ytterst i Hardangerfjorden til industriområde. Med en eneste hensikt for øye: Å la Hardanger Rock Company lage et gigantisk sår i innseilingen til fjordperlen. For selv om kommunedelplanen fikkst ville regulere til «industriområde», var det ingen som tvilte på at dette var synonymt med «pukkverk».

Naturvernforbundet har kjempet en innbitt kamp mot pukkelskap, kommune og fylkeskommune i denne saken. Både lokallaget i Kvam og sentralledet i Oslo har kranglet gjennom hele saksgangen, helt inn i Miljøverndepartementets korridor. Det er ikke rart Naturvseksjonen i Naturvernforbundet koser seg når de ser sin egen argumentasjon gjentatt i Guro Fjellangers brev. Brevet som opphever den omstridte kommunedelplanen.

Da Heidi Sørensen gikk av som leder i Naturvernforbundet 12. mai, hadde organisasjonen framstått som en medieflopp i flere måneder. Ethvert brev som kom til postboksen i Oslo, svevde på mystisk vis videre til Akersgata. Aviser og etermedier framstilte Bellona og Miljøvernforbundet som dagens og framtidens miljøvernere. I avisenes kommentarspalter ble Naturvernforbundets organisasjonsmodell gjort til gjenstand for humoristiske sleivspark: Medlemsbasert organisasjonsdemokrati? Håpløst gammeldags!

All mulig ros til Kurt Oddekalv og Frederic Hauge for deres arbeid i miljøsaken. Men: Naturvernforbundet kan også miljøvern. Pukkverksaken viser at organisasjonens medlemmer og lokallag er viktige brikker i arbeidet.

Det lokale engasjementet i denne saken er et spark i baken på dem som mener at organisasjonsmodellen er gammeldags. Det viktigste er selvfølgelig at naturen vinner på organisasjonens eksistens. Det gjør den. ■

På sporet igjen?

Flere omstendigheter har bidratt til å kjøre Naturvernforbundet i grøfta. Den viktigste av dem er forbundets suicidale omgang med penger, men flere manøvrer må til for å komme på sporet igjen.

K O M M E N T A R

GUNNAR BOLSTAD

generalsekretær i Europabevegelsen

Den første kom heldigvis på plass i vinter, da forbundet endelig fikk på plass en kvalifisert økonomisjef som har vært med på å trekke oss opp av søla før. Men også organisatoriske og politiske trekk må endres.

Her er noen velmente råd:

- Gjør som økonomisjef Sissel Bugge sier! Hun er streng, men rettferdig (gammelt jungelordtak).

- Sørg for at det til enhver tid sitter minst en detaljorientert og masete siviløkonom i sentralstyret. Det er en håpløs tradisjon at forbundets ledelse jevnt over består av folk som ikke har den ringeste innsikt eller interesse for økonomi.

- Den nye ledelsen må megle en fredsløsning mellom de to hovedkonfliktene i forbundet; mellom de klassiske og de moderne og mellom distriktsinteresser og urbanister.

- Velg en leder som kan kommunisere godt med medier og det moderne samfunnet for øvrig. Uansett hva man ellers mener om Heidi Sørensen; det var hennes styrke.

- Riktig alliansebygging gir mer makt. Internasjonalt bør forbundet i større grad orientere seg mot andre toneangivende organisasjoner i Europa, ikke mot de små og marginale. Eksempelvis er det Naturskyddsforeningen, ikke Miljøforbundet, som er den viktigste alliansen i Sverige.

- NNV bør velge sine fiender med omhu. En «god» fiende gir synlighet, sympati og innflytelse. Lær av Bellona.

- Naturvernforbundet skal drive med naturvern. Noen har åpenbart hatt ambisjoner om å utvikle forbundet til å ha et samfunnspolitisk helhetssyn med synspunkter på alt fra distriktpolitikk til kosthold. Ganske mange av de 17 000 medlemmene som har flyttet siden 1991 har et oppriktig miljøengasjement, men er lei av å bli tatt til inntekt for synspunkter som de er uenige i. Naturvernforbundet er ikke et politisk parti.

- Og i en tid der miljøvern ikke er populært: Vis at det moderne miljøsamfunnet ikke betyr sekk og aske, men mer fritid og mindre slit. ■

Biopiraten slår til igjen

To offentlige australske institusjoner søker nå patent på to kikerter-varianter. Frøene fikk de fra en frøbank i India. Det viste seg at plantene hadde så mange gode egenskaper at de ville sortbeskytte dem. Plantene er det

indiske og iranske bøndene som har foredlet i århundrer.

Ifølge bladet Genialt synes det å være en endeløs rekke av eksempler på at vanlige plante-sorter blir patentert av «biopiraten». ■

Jervevenner fikk medhold

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er enig med flere naturvernorganisasjoner i at årets jaktkvoter for jerv var for høye. Dessuten mener de den omstridte Jervenemnda for Sør-Norge ikke har vektlagt føre var-prinsippet tilstrekkelig.

N&M Bulletin

KRISTIAN JAHRE

De to jervenemndene i Sør- og Nord-Norge er en prøveordning hvor kongstanken er å overlate mer av forvaltningen til lokale organer. Dette er et resultat av Rovviltmeldingen som ble behandlet våren 1997, og jervenemndene er nedsatt av Stortinget.

I Sør-Norge ble årets kvote fastsatt til 13 dyr. Det fant både Norges Naturvernforbund, WWF Verdens Naturfond og Foreningen Våre Rovdyr urimelig høyt. De klaget derfor nemndas vedtak inn for Direktoratet for Naturvernforvaltning (DN).

— Bryter med målsætningene

DN er enig med naturvernerne i at nemnda har tatt altfor hardt i. Direktoratet tror et uttak på 13 dyr høyst sannsynlig vil føre til en bestandsreduksjon. Heller ikke fylkesmennenes anbefalinger på ni dyr blir ansett som bærekraftig.

— Det er ikke i tråd med våre nasjonale målsætninger å fastsette kvoter som innebærer en betydelig risiko for at bestanden av jerv i kjerneområdene i Sør-Norge kommer i fare, sier avdelingsdirektør Yngve Svarte ved artsavdelingen i Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Skal forbedre rutine

DN finner imidlertid ikke grunnlag for å gå inn på hva riktig kvote bør være. Derimot mener de det er behov for å se nærmere

på rutineene for saksbehandlingen i nemndene. Direktoratet tar sikte på at vedtak i jervenemnda i fremtiden skal fattes såpass tidlig at eventuelle klager kan behandles før jakta starter.

Mindre jerv enn antatt?

Under årets jakt måtte kun to

jerv bøte med livet i Sør-Norge. At jegerne ikke fant flere jerver kan si noe om fornuften i anslaget på 13 dyr som forsvarlig kvote.

— Når flere hundre mann jakter på jerv i flere uker med optimale sporingsforhold og ikke klarer å felle mer enn to dyr, kan

det faktisk indikere at bestanden er mindre enn de 24 - 35 dyrene forskerne mener befinner seg i kjerneområdet for Sør-Norge, sier Viggo Ree, medietalsmann i Foreningen Våre Rovdyr. Ree legger dessuten til at den ene jerven ble felt ved hjelp av elektronisk varslingsutstyr. ■

Storselskap skifter side i klimakampen

Frontene i kampen om global oppvarming endres når storselskaper skifter side og støtter reduksjon i utslippene av drivhusgasser.

IPS

DANIELLE KNIGHT

Dermed blir selskapene motstandere av sine tidligere kamerater, som nå ruster opp til fornyet innsats mot Kyotoprotokollen.

Den internasjonale klimaavtalen ble forhandlet fram i Kyoto i Japan i desember, men har hittil blitt ratifisert av for få land til at den kan tre i kraft.

Men ettersom underskriftlisten blir lenger, har en gruppe olje-, gass- og industri-selskaper intensivert sin kampanje mot avtalen.

Gruppen, som kaller seg Den globale klimakoalitionen, er en flernasjonal næringslivssammen-

lutning. Den begynte med å bruke hundre millioner kroner på en PR-kampanje mot en klimaavtale - før Kyoto-konferansen hadde begynt. Nå lader den opp til en ny kampanje for å undergrave det vitenskapelige grunnlaget for avtalen.

Shell skifter side

Men samtidig er Koalitionen i ferd med å miste noen av sine viktigste medlemmer. Blant disse er verdens største oljeselskap - Royal Dutch Shell Group - som i forrige måned erklærte at det ville trekke seg ut.

— Jeg blir stadig mer overbevist om at det skjer en klimaendring som følge av drivhusgasser sier Shell-direktør

Mark Moody-Stuart i en kunngjøring.

Men oljeselskapene Exxon og Chevron og andre tidligere Shell-allierte i Koalitionen fortsetter å motarbeide klimaavtalen. De har laget en toårsplan til 37 millioner kroner som skal sponse arbeidet til forskere som er enige i industriens synspunkter. Resultatene skal selvfølgelig offentliggjøres.

Dette kommer fram i et internt notat som er lekket til pressen av Nasjonalt miljøfond i Washington.

«Et sunt alternativ»

Planen er utarbeidet av Det amerikanske petroleumsinstituttet. Det har som formål å utvikle «et sunt, vitenskapelig alternativ» til Tverrstatlig panel for klimaendringer, slår notatet fast.

Tverrstatlig panel er en internasjonal forskergruppe som rådgir FN i klimaspørsmål. ■

— Tenk mer på tagging

Miljøorganisasjonene må fornye seg. Flytt fokus fra luftforurensning til tagging og sprøytespisser, mener miljøvernlederen i Oslo.

N&M Bulletin
SIRI LEHNE NILSEN

— Ingen dør av utelufta i Oslo. Men livsstilen tar livet av folk. Sosial bærekraft er også viktig, så miljøbegrepet må dreies mer mot helse, mener Guttorm Grundt.

— Hvis organisasjonene vil jobbe med miljøutfordringer som betyr mye for folk flest, må de ta tak i nye ting. Det er en halv millioner sprøytespisser på avveie i byen. 100 dør av overdose hvert år. 330 Osloborgere får lungkreft - ikke på grunn av luftforurensning, men på grunn av røyking. Nærmiljø forsøples og tagges. Alt dette er symptomer på et sosialt miljø som ikke fungerer godt nok. Det bør miljøbevegelsen ta tak i, sier Grundt.

— Er arbeid mot sprøytespisser miljøvern?

— Ja, det er i alle fall et avfallsproblem - sammen med annen forsøpling av det offentlige rom.

Grundt vil ikke bagatellisere problemene med luftforurensning i hovedstaden. Grundt påpeker at mange allergikere får det tynge på forurensede dager.

— I tillegg vil noen gamle og veldig syke få fremsynet sin død med noen dager eller uker, sier Grundt, men mener allikevel mange andre forhold er like viktige å jobbe med. Han viser til rapporten «Oslohelsen» av Marit Rognerud ved Ullevål sykehus.

Det offentlige tar ansvar
Grundt mener at det offentlige nå har tatt hånd om luftforurensning

- og mange andre miljøsaker.

— Vi har fått Direktoratet for naturforvaltning, miljøavdeling hos fylkesmannen og miljøvernledere i mange kommuner.

Når det gjelder luftforurensning spesielt peker han på at Oslo kommune har vedtatt strakstiltak og at forskriftene til forurensningsloven om luftforurensning er kommet.

— Forskriftene om luftforurensning er kritisert for å være for svake.

— Jeg er enig i det. Tiltaksgrensene er så høye at de ikke hjemler akuttiltak i Oslo. Men jeg håper vi kan finne fram til lavere grenser i dialog med staten. Dessuten har EU bebudet lavere tiltaksgrenser.

Miljøvernere sent ute

— Miljøorganisasjonene kommer litt i etterkant hvis de vil ta tak i dette nå. Lufta i Oslo er blitt bedre de siste årene. Innholdet av gasser går ned, bare partikkelforurensningen holder seg høy.

— Er det ikke nyttig med

hjelp fra lokale miljøorganisasjoner for å skape engasjement og forståelse for å gjennomføre slike tiltak?

— Både og. Organisasjonene er viktige for å få fram budskapet om problemene. Men hvis de overdriver fokus på en faktor som senere viser seg å være moderat, kan det gi backlash for miljøarbeidet.

«Nei til bilen»

— Jeg har inntrykk av at en del av dem som bruker luftforurensning som argument mot biltrafikken har en underliggende motstand mot bilisme. Luftforurensning alene er ikke et godt argument for å innføre restriksjoner på biltrafikk i Oslo, sier Grundt. Han peker på andre forhold som han mener er minst like viktige: støy, skader, dødsulykker og de store arealene som veitrafikken beslaglegger. Til sammen gir disse forholdene grunn til å redusere biltrafikken i Oslo.

Østkanten Naturvernforbund:

— Hårreisende hersketeknikk

— Det er hårreisende at en miljøvernleder kan uttale seg slik, mener Åsne Berre Persen i det nyoppstartede Østkanten Naturvernforbund. Organisasjonen har luftforurensning øverst på lista over saker de skal jobbe med.

— Heldigvis er det nye toner fra politikerne nå sammenlignet med for ti år siden. Det skyldes ikke minst arbeidet til lokale miljøorganisasjoner, sier Persen. Hun mener det fremdeles er viktig med lokalt engasjement for å gjøre det mulig for myndighetene å gjennomføre tiltak som begrenser biltrafikken.

— Vi ser at bilinteressene nå presser på fra motsatt side. Men miljøvernlederen har åpenbart ikke skjønnet den dynamikken som skal til mellom det offentlige og lokale organisasjoner for å få gjennomført

slike tiltak, sier hun.

Persen oppfatter det som ren hersketeknikk når miljøvernlederen oppfordrer organisasjonene om å jobbe med tagging og sprøytespisser.

— Det offentlige tar de store sakene, mens vi skal pusle med de små, ukontrollerte tingene... Det er viktig at vi samarbeider om å få diskusjoner om de store linjene, blant annet hvordan man skal ordne infrastrukturen i samfunnet for å gjøre den mest mulig miljøvennlig, mener hun.

Statistisk sentralbyrå:

— 90 dør for tidlig hvert år

Små partikler i Oslo-lufta gir 400 lungesykdom og fører til 90 for tidlige dødsfall hvert år, ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB). I tillegg øker sykefraværet på dager med høy luftforurensning, skriver SSB-forskere i bladet Økonomiske analyser. Årlige helseeffekter og virkninger på økonomisk aktivitet av den totale lokale partikkelforurensningen i Oslo, 1992:

Akutte effekter:

Antall for tidlige dødsfall	90
Tapte årsverk	
- redusert produktivitet	70
- kortvarig sykefravær	260
Liggedøgn på sykehus (luftveislidelser)	2 100
Offentlige sykehusutgifter (1994-kroner)	7 mill.

Kroniske effekter:

Nye tilfeller av kronisk lungesykdom	400
Tapte årsverk - langvarig sykefravær/attføring/uføre	70
Liggedøgn på sykehus (kronisk lungesykdom)	2 800
Offentlige sykehusutgifter	11 mill.
Redusert forventet levealder (svært usikker)	0,9 år

(Beregninger av de kroniske effektene forutsetter at den totale partikkelforurensningen har vært stabil i flere år). Kilde: Økonomiske analyser

Krabbe kan gi skader

Folkehelsen kan ha funnet minimale forandringer i immunsystemfunksjonene hos personer som har spist dioksinholdige krabber. Prosjektet er unikt.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Folkehelsen har undersøkt immunsystemets funksjoner hos et tredvetalls storkonsumenter av krabbe fra grenlandsfjordene. Området hadde inntil begynnelsen av 90-tallet store utslipp av dioksiner og furaner, noen av de verste miljøgiftene man kjenner til. Selv om utslippene er kraftig redusert, finner man store overkonsentrasjoner i krabber og fisk i fjordsystemet.

For mye

Folkehelsas undersøkelser viser at storkonsumenter av krabber får i seg mer dioksiner enn hva ekspertene mener er sunt. Grensen er satt til 35 pikogram per kilo kroppsvekt som ukentlig inntak. Gjennomsnittet for krabbespisende menn i grenlandsområdet er beregnet til 62 pikogram. I et nyhetsbrev understreker derfor Folkehelsen at det er

viktig å følge kostholdsrestriksjonene i området.

Men Folkehelsen har også forsøkt å finne skadeeffekter hos krabbespiserne. Skader på immunsystemet er blant de mulige effektene av for høyt dioksininntak.

— Vi har studert hvite blodlegemer fra prøvepersonene. Cellene er dyrket i laboratoriet, for å gjennomføre ulike immuntester, forteller seksjonsoverlege Martinus Løvik ved seksjon for miljøimmunologi.

Folkehelsen har også sett på respons på vaksinasjon hos forsøkspersonene.

Tall må fingranskes

Forsøket har hittil ikke gitt forskerne grunn til å trekke mange konklusjoner. Responsen på vaksinasjon var normal. Løvik mener man kanskje kan se tendenser til endringer ved enkelte av immunfunksjonene hos krabbespiserne, men under-

streker at alle resultatene ligger innenfor normalområdene.

— Det er flere problemer knyttet til å tolke analyse-resultatene. For det første er det vanskelig å sette klare normalområder for enkelte av immunskadene vi har studert. Ikke alle tendensene til avvik var i negativ retning, og tendensene kan skyldes annet enn dioksininntak, for eksempel generelle matvaner. Dessuten har vi analysert blodet hos prøvepersonene for over trediva forskjellige varianter av dioksiner, furaner og PCB. Dermed sitter vi med et enormt statistisk materiale, forklarer Løvik.

Prosjektet er for tiden noe på etterskudd, siden man en periode vurderte å få gjort flere analyser i utlandet. Nå har man bestemt seg for å klare seg med materialet som allerede er fremskaffet. Statistikere vil fingranske alle tallene, og Løvik håper rapporten kan være ferdig i løpet av sommeren.

Uansett resultat er det lite sannsynlig at Næringsmiddeltilsynet vil lempe på kostholdsrestriksjonene i området. Endringer i immunsystemet er bare en av en rekke skadeeffekter man kjenner til for dioksinene.

Fisk og frosk med filter mot frykt

Amfibier og fisk har ikke våget å krysse utviklingsgrensen som gir evnen til å føle redsel.

Krypdyr og pattedyr viser følelser på frykt, mens fisk og amfibier ikke gjør det. Disse uredde opplysningene fremsa den canadiske forskeren Marcel Cabana ved Labal University på en forskerkongress i Arizona nylig.

Hjertefrekvensen hos en firfisle eller rotte øker dramatisk selv når dyret blir forsiktig behandlet av mennesker, skriver bladet New Scientist.

Fire oksefrosker som ble utsatt for samme behandling

viser imidlertid ingen tegn på redsel, selv etter et minuts behandling. Hjertefrekvensen hos frosk har likevel evne til å synke og øke når dyret er i variert aktivitet.

To andre frosker og en gjeng gullfisk viste heller ingen tegn på redsel etter å ha blitt håndtert og målt av forskerne.

Cabana mener frykt er den mest elementære form for bevissthet og at krypdyr og pattedyr har passert en evolusjonsgrense amfibier og fisk ikke har våget seg over.

Stopp regionsfelt Østlandet

Vi vil ivareta skogens mangfold

ÅMOT
KOMMUNE

LUMINATOR
SPESIALFIRMA I TEKNISK BELYSNING

GARTNERHALLEN
Friskt fra naturen

Hordafor A/S
5397 Bekkjarvik

Tlf: 55 38 42 10 • Fax: 55 38 42 36

FORESTIA

Vi som jobber på jernbanen er stolte fordi vi også gjør en innsats for et bedre miljø.

Norak Jernbaneforbund

Gardermoen Fjernvarme
Postboks 233, 2051 Jessheim
Ringveien 31, Jessheim

Select Service Partner
- service med omtanke

APOTEKERNES FÆLLESINNkjøp

VALSNESET Energi og Industripark

NCC EEG-HENRIKSEN har i egenskap av et stort industriselskap gjort alvor av nasjonens behov for fornybar energi. I samarbeid med offentlige myndigheter, forskningsinstitusjoner og annen norsk industri, skal området Valsneset i Bjugn kommune bygges ut til et nasjonalt kompetansesenter for fornybar energi. I første omgang skal det etableres en forskningsstasjon for vindenergi, som skal fungere som et verkøy for industriell utvikling av teknologi og utstyr til vindmølleindustrien. Det er et mål for denne satsningen at norsk industri skal bli like dyktige på dette området som på vannkraft, olje og gass.

Forskningsstasjonen skal administreres fra Trondheim gjennom en samarbeidsavtale mellom SINTEF, Ife og NTNU. Det praktiske verkøyet med målemast, fundamenter, vindmølle og målestasjon med instrumenter etableres på Valsneset.

Det er iverksatt vindmålinger som skal danne grunnlaget for beslutningen om å bygge ut en kommersiell vindmøllepark med en installert effekt på 20-30 MW, dels for å gjøre Valsneset selvforsynt med elektrisk kraft og dels forsyne Fosen området som har et underskudd på kraftproduksjon. Etableringen av denne vindmølleparken skjer i et samarbeid med Trønder Energi.

Det arbeides med å få norske industriinteresser til å delta i utviklingen og oppbyggingen av kompetanse omkring fornybare energiformer. Vindenergi er den energiformen det satses på nå. Andre energiformer som bioenergi vil bli vurdert etterhvert.

Valsneset er et utviklingsprosjekt i regi av NCC Eeg-Henriksen, Bjugn Kommune og SIVA

NCC Eeg-Henriksen Anlegg AS, Mariboesgate 13, PB 454 Sentrum, 0104 Oslo.
Tlf: +47 22 98 68 00, Fax: +47 22 11 28 60

Villmarkene kan stå for fall

Mange av Norges siste store sammenhengende villmarksområder i barskog vil sannsynligvis miste sitt midlertidige vern 4. juni. Det er ingen meldeplikt for hogst i disse områdene, og dermed kan grunneiere fritt hogge ned villmarken.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Barskogsvernplanen i Norge skal utvides med tilsammen 120 kvadratkilometer produktiv skog. Verneprosessen har delt Norge i fire soner; øst, vest, midt og nord. Staten gir selvsagt økonomisk kompensasjon til grunneiere som ikke får lov å hogge i skogen sin.

Alle områder med dokumenterte unike naturverdier har i løpet av prosessen blitt plassert på såkalte bruttolister. Men fordi det utbetales en ventekompen-sasjon for disse områdene, er det også økonomiske begrensninger på hvor mange områder som kan være på vent for å vurderes vernet.

Dessuten er rammene for vern svært små. For Øst-Norge skal kun 40 kvadratkilometer vernes. Det betyr at bare et begrenset antall verneverdige områder blir vernet. De andre vil bli frigitt når verneprosessen er i havn.

Mister beskyttelsen

Barskogsutvalget for Øst-Norge samles 4. juni for å bestemme hvilke områder på bruttolistene som er viktigst og som får gå videre til neste runde, nemlig høring.

— De områdene som ikke kommer med, går ut av planen og har dermed ingen beskyttelse lenger, sier professor Sigmund Hågvar ved Institutt for biologi og naturforvaltning på Landbrukshøgskolen i Ås. Hågvar representerer også Samarbeidsrådet for Naturvernsaker i barskogsutvalget for Øst-Norge.

Tøffe vurderinger

Hågvar forteller at det er trangt om plassen i verneplanen og at det vil bli lagt ut noe mer skog til høring enn det som skal vernes. Prioriteringene blir knallharde, og sannsynligvis er det de store, sammenhengende villmarksområdene som ryker først ut.

— Myndighetene har ikke noe sikkerhetsnett for de verneverdige områdene som faller ut av bruttolistene. Det er en stor svakhet. Det er ingen meldeplikt for inngrep i disse områdene, og dermed er det fritt fram for hogst når områdene frigis, slår Hågvar fast.

Tilleggsverneplan?

Hågvar ser ikke bort fra at det kan komme en ny runde med barskogvern. Sammenlignet med våre naboland er Norge svært tilbakeholdne med å verne skog, og dessuten er det et stort internasjonalt press mot å ta vare på unike skogstyper.

— Regjeringa bør ta ansvar og bevilge mer penger slik at vi kan redde våre siste villmarker i skog. Miljøverndepartementet har selv lovet å prioritere bevaring av våre siste inngrepsfrie naturområder, sier Hågvar.

Han mener norsk villmark har unike områder i europeisk perspektiv. En eventuell neste runde i barskogvernet bør derfor dreie som om de siste store områdene. Kun en prosent av det produktive skogarealet ligger i dag lenger enn fem kilometer fra bilvei. Hågvar mener at det også fremover bør gis ventekompen-sasjon og innføres meldeplikt for særlig verdifulle, ikke-vernede områder.

— Nå blir det overlatt til skogeierne selv hvorvidt vi vil ha særlig mye villmark igjen i Norge i fremtiden.

Vi får håpe det er en viss selvgjort innad i næringen. Det er tragisk hvis vi mister de siste villmarkene våre, sier han. ■

Kan ikke vite opphavet

Norske Skogs innkjøpsfirma Norsk Virke kan ikke garantere at de vil si nei til å kjøpe skog som har stått på bruttolistene.

Også Norsk Virke opplever det som problematisk at det ikke er meldeplikt for områder som har stått på bruttolistene.

— De enkelte skogeiere selger sitt tømmer til skog-eierforeningen som vi igjen kjøper av. Vi har dermed ingen kontroll over hvor tømmeret kommer fra, sier miljøsjef Sverre Thoresen i Norsk Virke.

— Sånn som Natur og Ungdom og Naturvernforbundet oppfører seg med å melde nedover til Tyskland så fort det hogges i et såkalt verneverdig område, er dette et problem for oss. Vi har derfor

bedt Landbruksdepartementet om å innføre meldeplikt for disse områdene.

— Ville Norsk Virke kjøpt tømmer dersom dere visste at det kom fra skog som har stått på bruttolistene?

— Tidligere har vi nektet å kjøpe en del slikt tømmer, men det er ikke nok i seg selv at tømmer har stått på de såkalte bruttolistene. Mange av disse områdene er bare ringet grovt inn på kartet. Det må være bedre dokumentasjon og helt spesielle miljøforhold for at vi ikke skal kjøpe, sier Thoresen. ■

— Hogges med en gang

Naturvernere er frustrert over at grunneiere hogger ned verneverdig skog så fort myndighetene ikke har råd til å betale ventekompen-sasjon for skogen.

En rekke skogsområder har blitt skjøvet ut av bruttolistene etterhvert som de økonomiske rammene for ventekompen-sasjon har blitt fylt opp. Til tross for at disse områdene har dokumenterte unike naturverdier og tidligere har vært under vurdering for vern, kan grunneierne hogge den ned uten å melde fra så fort de frigis fra bruttolistene.

Leirbekken i Hemnes kommune i Nordland er et eksempel på skog som har lidd denne sjebnen. Før jul ble det forholdsvis lille skogsarealet på 45 dekar fjernet fra bruttolista. Allerede i vinter var hogstmaskiner inne i området. Skogbrukssjef Åge Mastervik i

Hemnes kommune bekrefter at det er avviket noe i området, men at det fortsatt er mye skog igjen.

— Dette er typisk. Så fort et område blir frigitt fra bruttolistene, kaster grunneierne seg over det uten å ofre en tanke på det biologiske mangfoldet, sier styremedlem Jostein Lorås i Vefsen og Omegn Naturvernforbund. Naturvernforbundet mener det er Landbruksdepartementets (LD) ansvar å sikre at områdene som frafalles i verneprosessen ikke angripes med veibygging eller hogst. Naturvernerne skal i møte med LDs statssekretær Jan-Erik Sundby for å diskutere dette 29. mai. ■

Guro stoppet kjempepukkverk

Miljøvernminister Guro Fjellanger har opphevet Jondal kommunes kommunedelplan som åpnet for et kjempemessig pukkverk i innseilingen til Hardangerfjorden.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Jondal kommune i Hardanger har jobbet med planer for å etablere pukkverk ved innseilingen til Hardangerfjorden siden 1995. Naturvernere og turistnæringen har jobbet mot prosjektet like lenge.

Etter møte med kommunen og befaring i Hereiane forrige uke, har Miljøverndepartementet bestemt seg for å skrinlegge prosjektet en gang for alle. Det vil si, Jondal kommune har fått en siste frist til å uttale seg om opphevingen av vedtaket innen 15. juni 98. Men etter alle runder denne saken har hatt, må kommunen sannsynligvis ha

tidenes joker i ermet for å endre utfallet.

Internasjonalt ansvar

— Fjordlandskapet i Hardanger er et av de mest verdifulle fjordområdene vi har i Norge. Vi har et internasjonalt ansvar for å forvalte slik at verdiene knyttet til naturen, landskapet og kulturmiljøet her ivaretas. Etablering av pukkverk vil redusere verdien av landskapet i området vesentlig, sier miljøvernminister Guro Fjellanger.

Gir ikke opp

— Jeg reagerer på at miljøvernministeren peker på nasjonale hensyn, som om ikke dette har vært vurdert tidligere,

når hun opphever en kommunedelplan. Planen er et resultat av demokratiske spilleregler. Både kommunestyre, fylkeskommune, Hardangerrådet og Fylkesmannen i Hordaland har gitt klarsignal til planen, sier rådmann Per Eikeland i Jondal kommune.

Selv om han er skuffet over at departementet har opphevet kommunedelplanen, vil likevel ikke kommunen gi helt opp.

— Vi har jobbet med denne saken siden 1995 og slipper den ikke helt uten videre, sier Eikeland.

Ifølge Eikeland kan pukkverket gi omlag 60-65 nye arbeidsplasser. For en kommune på 1 200 innbyggere som har hatt en befolkningsnedgang på 100 mennesker i løpet av 10 år, ville det vært svært kjærkomment. Derfor vil det innkalles til ekstraordinært kommunestyremøte for å få drøftet videre strategi i saken.

— Kjempeseler

Naturvernkonsulent Nils Henrik

Johnson i Naturvernforbundet jubler over Miljøverndepartementets avgjørelse.

— Dette er svært hyggelige nyheter for oss. Vi har jobbet hardt med denne saken i et par år, og resultatet er et ypperlig eksempel på vellykket samarbeid mellom vårt lokallag i Kvam og det sentrale leddet i organisasjonen. Det er moro å se at Naturvernforbundets arbeid fortsatt kan gi positive resultater, sier Johnson. ■

▼ fakta

- Hardanger Rock Company står bak planene om å etablere et stort pukkverk ved innseilingen til Hardangerfjorden.
- Et sår i landskapet på omlag 300 meter i høyden og en kilometer i bredden vil stå igjen etter pukkverket.
- Området er tidligere tatt med både i kommunedelplan og fylkesdelplan som unikt naturområde.

Diesel-elektrisk fiskeflåte?

Ulvans båtbyggeri på Hitra ønsker å bygge fiskefartøyer med dieselelektrisk framdrift. Verftet lover blant annet miljøfordeler.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Diesel-elektrisk framdrift betyr at båtene utstyres med elektrisk hovedmotor. Denne får strøm fra en eller flere generatorer. Supply-fartøyer og ferjer bygges ofte med en slik løsning. Nå forsøker Ulvans båtbyggeri å finansiere bygging av fire-fem fiskebåter med denne typen framdrift.

— En vanlig linebåt har gjerne en dieselmotor som yter 1000 kW samt hjelpemaskineri på tilsammen 800 kW. Vi vil

erstatte en slik konvensjonell løsning med en el-motor og tre dieseldrevne generatorer på tilsammen 1500 kW. Generatorene skal drive alt ombord, forteller Harald Ulvan ved Ulvans båtbyggeri.

Miljøgevinst

Ulvan mener systemet blant annet innebærer bedre drivstofføkonomi, og dermed mindre utslipp. Ved «full fart forover» er riktignok diesel-elektrisk drift mindre effektiv enn konvensjonell framdrift. Miljøbesparelsen kommer først ved

nedslakking.

— Senker man litt på farten blir drivstoffgevinsten betydelig. Ved leting etter fisk og under fiske vil også løsningen være miljøriktig, fordi man kun tar ut den energien man trenger. I konvensjonelle fartøyer har man en diger dieselmotor gående på tomgang i slike situasjoner, forteller Ulvan.

Også ved høy sjø, det vil si bølgehøyde over tre meter, mener Ulvan at diesel-elektrisk framdrift er lønnsomt for lommebøt og miljø. Men han vil ikke ut med hvor stor prosentvis besparelse i drivstofforbruk han tror er mulig for det nye systemet.

Mer eller mindre?

Økt lastekapasitet og større

driftssikkerhet skal båteiere som velger diesel-elektrisk framdrift få med seg på kjøpet. Det er det ingen tvil om blant ekspertene. Men diesel-elektrisk framdrift for fiskefartøyer er omstridt.

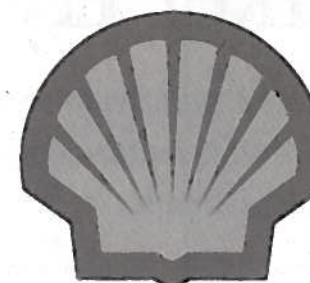
Trondheimsinstitusjonen Marintek har tidligere utredet diesel-elektrisk framdrift for et annet skipsverft.

Konklusjonen var da at teknologien ikke var lønnsom, verken i forhold til investering eller drift. Marintek konkluderte blant annet med at drivstofforbruket ville øke med en slik løsning.

N&M Bulletin har forsøkt å kontakte oppdragsgiveren for Marintek - uten å lykkes. Dermed har det ikke vært mulig å få ut tallmaterialet fra Marintek-prosjektet. ■

FANA STEIN & GJENVINNING

A/S Norske Shell

EGERSUND SILDOLJEFABRIKK

K/S Egersund Sildoljefabrikk A/S & CO

Tlf. 51 49 11 22, Telefax 51 46 30 01, Telex 30368

Det er nå vi trenger din støtte i arbeidet for et bedre miljø

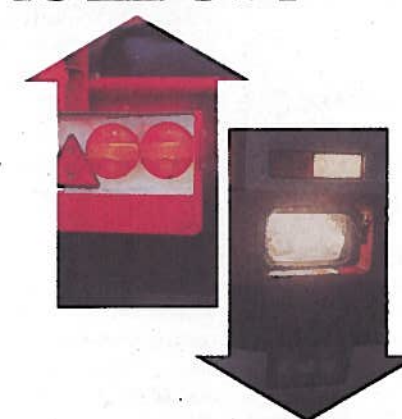
Bli medlem i Naturvernforbundet!

Telefon 22 99 33 00

Toget betyr bedre miljø

ROLL ON

ROLL OFF

Like any good working relationship it works smoothly — both ways!

Committed to your quality.

WILHELMSEN LINES

Wilhelmsen Lines AS, Strandveien 20, P.O. Box 33, N-1324 LYSAKER, Norway. Phone: (47) 67 58 40 00. Telefax: (47) 67 58 40 80. Telex: 78788 - 78444

Misliker Hydro-planer

Hydros planlagte storutvidelse for produksjon av PVC-råstoff møter motstand fra miljøvernere i Telemark.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Hydro Rafnes har nå sendt melding om utvidelse av VCM-fabrikken på Rafnes i grenlandsdistriktet til Næringsdepartementet. Meldingen inneholder plan for konsekvensutredninger som må gjøres i forkant av utvidelsen.

Hydro Rafnes sine planer er ikke av det beskjedne slaget. Produksjonen av klor skal tredobles fra 130 000 tonn til 400 000 tonn. VCM-fabrikken, som produserer råvaren til PVC-plast, skal øke produksjonen med 30 prosent.

Mer CO₂
Utvidelsen av VCM-fabrikken

vil blant annet føre til økte utslipp av drivhusgassen CO₂. For tiden slipper Hydro Rafnes ut 580 000 tonn CO₂ hvert år. Utvidelsen vil øke utslippet med 40 000 tonn. Også NOx-utslippet vil øke, men kutt i NOx-utslippene ved en annen del av anlegget gjør at totalutslippet vil gå ned.

Forøvrig vil bedriftens transportbehov med skip øke sterkt. Også skipstrafikken vil bidra med utslipp av drivhusgasser, NOx og svoveldioksid.

Leder i Naturvernforbundet i Telemark, Tone Skau Jonassen, er kritisk til planene.

— Det er ikke lett å diskutere vekstpolitikk med gutta i Hydro. Selskapet bruker den klassiske problematiseringen, hvor arbeidsplasser settes opp mot miljø. Man bruker også kommende miljøtiltak som argument for å øke produksjonen. Etter min mening bør det være mulig å gjennomføre slike tiltak uten økt produksjon og mer forurensning, sier Jonassen.

Energibruk

I dag bruker klorfabrikken på Rafnes store mengder strøm, hele 750 gigawattimer på årsbasis. Hvis utvidelsen blir en realitet, vil strømforbruket øke til hele 1 500 gigawattimer. Forbruket tilsvarer 2,5 års produksjon ved Alta-kraftverket.

— Vi stiller oss også sterkt kritiske til økningen i energiforbruk, slår Jonassen fast.

Hvis alt går etter planene vil utslippstillatelser og prosjektering for utvidelsen være klar i 1999. Anlegget kan først stå klart i årsskiftet 2001/2002. ■

Belastet område

Grenlandsgrøtta er allerede sterkt belastet av forurensning. Statens forurensningstilsyns lokale seksjon i området har tidligere advart mot ytterligere belastninger på miljøet. Søknader om utslippstillatelse har blitt avvist på bakgrunn av den eksisterende forurensningssituasjonen. Seksjonssjef Anne Grethe Kolstad i Industriavdelingen i SFT vil ikke bekrefte om en slik begrunnelse kan føre til avslag for en søknad om utslippstillatelse fra Hydro.

Vil lage eddiksyre av CO₂

Statoil og Elkem utreder mulighetene for en stor eddiksyrefabrikk i Sauda, tilknyttet Elkems mangansmelteverk.

Planene innebærer at smelteverkets CO₂-utslipp kan minimaliseres. I dag slipper bedriften ut mellom 300 000 og 400 000 tonn CO₂ hvert år.

I følge Statoils internblad «Ukestatus» innebærer planene at karbonmonoksid (CO) fra smelteverket omdannes til eddiksyre ved tilsetning av metanol fra

Statoils anlegg på Tjeldbergodden. I dag brennes karbonmonoksiden i smelteovnen, og slippes ut som CO₂. Eddiksyre er kommersielt anvendelig, det brukes blant annet i film og maling.

Prosjektet skal utredes fram til slutten av sommeren. Da vet man om planene har livets rett. ■

Forbyr genmodifisert mais

Staten Maine i USA vil forbyr genmodifiserte maisplanter som er motstandsdyktige mot insekter. Grunnen er frykt for at insekter skal bli motstands-

dyktige mot giftstoffet planten produserer. Giften kommer fra en bakterie, og er brukt som biologisk sprøytemiddel i økologisk landbruk i årtier. ■

Vil ikke ha politisk party

30. juni stenger Barsebäck. 1. juli er det fest i København. Politiets Etterretnings-tjeneste sitter på gjestelisten, men nekter å gi den fra seg.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

I København er det stor glede over stengningen av den ene reaktoren ved atomkraftverket i Barsebäck. Reaktoren ligger bare tyve kilometer fra den danske hovedstaden og første juli vil gamle atomaktivister arrangere en gedigen seiersfest for å markere at Danmark er blitt et tryggere land å bo i.

40 000 medlemmer

Festarrangørene, Organisasjonen til Opplysning om Atomkraft

(OOA), har imidlertid et problem. De vil gjerne innvitte alle aktivister som vært med opp igjennom årene, men mangler medlemslister.

— Det eneste medlemsregister vi råder over er de 2600 nåværende medlemmer, sier lederen av festkomiteen i OOA, Bjarne Hejlskov til det danske nyhetsbyrået Ritzau.

Tilsammen er det et sted mellom 30 000 og 40 000 mennesker som har vært med i OOA. Inspirert av debatten omkring overvåking, som også har rast i Danmark, har OOA

skrevet brev til Politiets Etterretnings-tjeneste for å få ut listen.

Neste fest i år 2001

Men etterretningen vil ikke hjelpe. De nekter å svare på om tjenestens agenter har overvåket og registrert atomkraftmotstandere i Danmark.

— Opprinnelig var brevet skrevet litt på fleip. Men vi vil holde fast på det - sett i lys av hvordan vi vet blant annet fredsbevegelsen er blitt overvåket, sier Hejlskov Nilsen.

Et flertall i den svenske Riksdagen har besluttet at Barsebäck reaktor nummer én skal stenges senest den 30. juni i år. Nummer to skal lukkes i år 2001.

Atomkraftverkets eier, Sydkraft, har klaget beslutningen inn for såvel EU-kommisjonen som det svenske rettsapparatet. ■

Barsebäck mindre verdt enn antatt

Verdien av det svenske atomkraftverket ligger flere milliarder under tidligere vurderinger.

Markedsverdien på det svenske Barsebäck 1, som skal stenges i juni, ligger på mellom fire og seks milliarder svenske kroner. Dette er rundt ti milliarder kroner lavere enn hva tidligere vurderinger har anslått.

De nye analysene, som er foretatt av den ledende svenske avisen Dagens Nyheter, er beregnet utfra andeler av svenske atomkraftverk som er solgt de siste årene, samt bedømmelser gjort av finans-

og kraftanalytikere med god kjennskap til svensk atomkraft.

Nest eldst i Sverige

Faktorer som drar ned prisen på Barsebäck 1 er at det er Sveriges nest eldste reaktor som, i tillegg til alderen, ikke er like godt vedlikeholdt som den eldste, Oskarshamn 1. De tidligere nokså svimlende verdiberegningene er også gjort utfra en energipris som er betraktelig høyere enn dagens.

Får Ringhals i erstatning

Verdiberegningene av Barsebäck har vært en viktig faktor i den svenske debatten om nedleggelse av kjernekraften. Det er nå under to måneder til Barsebäck 1 skal stenges. Likevel er det ingen ting som tyder på at eierne, Sydkraft, og den svenske staten nærmer seg en enighet om erstatningssummen. En mulig erstatningsform som diskuteres nå, er at Sydkraft får deler av atomkraftverket i Ringhals. ■

Stressede nordmenn kaster mat

VI kaster mat fordi vi har dårlig tid og mangler ideer til restemat.

Framtiden i våre hender har laget rapporten «Mat-Norge: Et kastesamfunn». Her hevdes det at kasting av mat henger nøye sammen med moderne livsstil og liten kjøkkenkunnskap.

Rapporten gjengir blant annet resultater fra en spørreundersøkelse utført av 4 fakta. På spørsmål om hvorfor folk kaster mat, svarer 29 prosent av de spurte at «dårlig tid» er årsaken.

Nesten like mange, 27 prosent, har mangel på ideer til restemat, og en like stor gruppe skylder på at det er vanskelig å planlegge full utnyttelse av maten. Ni prosent svarer at billig mat er grunnen. ■

Sagt og skrevet

Tenk selv

— Jeg er glad mitt økonomiforslag ble vedtatt. At de samtidig vil kaste meg på grunn av min økonomiske styring, vil jeg ikke kommentere. Folk får tenke selv.
Avtroppende leder i Naturvernforbundet Heidi Sørensen til Aftenposten 11. mai.

To eller tre?

— Vi har nå to viktige oppgaver; forsoning og samling og økonomien.
Påtroppende leder i Naturvernforbundet Erik Solheim til Dagsavisen 11. mai.

Litt tillit

— Jeg har tillit til ham, men det betyr ikke at jeg mener at han kan sitte lenge.
Erik Solheim om forholdet til generalsekretær Terje Kronen. Dagsavisen 11. mai

Perfekt leder

— Erik Solheim er den perfekte lederen i den situasjonen forbundet er kommet i. Folk tror på ham, og han virker samlende.
Tidligere leder i Naturvernforbundet, Stein Malkenes til Aftenposten 12. mai.

Habilitetsboom

— For å unngå at det blir diskusjon om min habilitet, har jeg bedt Ragnhild Queseth Haarstad, som er min settestatsråd, om å ta saken.
Miljøvernminister Guro Fjellanger sier fra seg behandlingen av økonomikrisen i Naturvernforbundet. Dagens Næringsliv 12. mai.

Hodeløs humor

Enten har Naturvernforbundet tidligere vært rene «superåder», eller så er vi redd man nå barberer organisasjonen så hardt at man skjærer av den hodet. Om den fortsatt kan sies å ha noe hode.
VGs kommentator, Arve Øverby 13. mai

Kalenderen

3.-5. juni:
Avfall og gjenvinning '98. Messe, Info-Rama, Bærum. Arr.: Messedrift, tlf. 66 80 40 00.

Norsk Teknisk Vitenskapsakademi, tlf. 73 59 54 63.

3. juni:
Rammebetingelser for avfalls-håndtering. Konferanse, under Avfall og gjenvinning '98, Info-Rama, Bærum. Arr.: NORSAS, tlf. 22 51 07 00.

23.-26. juni:
Velo Borealis 98 - internasjonal sykkelkonferanse i Trondheim. Arr.: Trondheim Messeselskap AS, tlf. 73 51 64 87.

7. juni:
Vassdragstreff i Tovdal. Arr.: Bl.a. Naturvernforbundet i Aust-Agder, tlf. 37 02 68 69.

2.-3. juli:
Eco-Management and Auditing Conference, Sheffield, Storbritannia. Arr.: ERP Environment, tlf. +44 (0)1274 53 0408.

9.-12. juni:
Konferanse om bærekraftig transport som nøkkel til økonomisk framskritt. Toronto, Canada. Arr.: Bl.a. Transportation Options, tlf. 416 392 0071.

1.-2. august:
Vassdragstreff i Skjåk. Arr.: Naturvernforbundet og Vern Øvre Otta, tlf. 61 21 42 58.

9.-14. juni:
Konferanse om bevaring av ville planter. Uppsala, Sverige. Arr.: Blant annet ArtDatabanken, tlf. +46 18 67 15 33.

16.-20. august:
Konferanse om tiltak og overvåking av skog-økosystemer. Idaho, USA. Arr.: Bl.a. USDA Forest Service, tlf. 612 649 5148.

10.-12. juni:
Landskonferanse Friluftsliv i Sandnes. Arr.: Bl.a. Friluftsrådene Landsforbund, faks 67 80 47 92.

1.-2. oktober:
Konferanse om genmodifiserte organismer i Nordisk natur. Helsinki. Arr.: Bl.a. Skov- og naturstyrelsen i Danmark, tlf. +45 39 47 20 00.

11.-12. juni:
Seminar om globale klimaendringer. Oslo. Arr.:

3.-4. november:
Fagseminar om kloakkrensing og slambehandling i Grimstad. Arr.: Høgskolen i Agder og Grimstad kommune, tlf. 37 25 04 26.

Skogbrann herjer papegøyereservat

Rundt 10.000 mål av verdens største reservat for den truede papegøyearten cotorra, er blitt ødelagt av brann på den cubanske Ungdomsøya.

IPS

DALIA ACOSTA

Rundt 600 frivillige fra de nærmeste landsbyene, og skogvoktere og soldater fra hæren kjempet mot brannen i tre dager før de fikk den under kontroll tidligere denne uken.

Brannen herjet minst 20 prosent av området Los Indios

sør på øya, ifølge lokale myndigheter. Selv om den sentrale delen av reservatet ikke ble rammet, ødela brannen et stort område som blir brukt av papegøyer og andre fuglearter.

Den lille grønne papegøyen, som også har andre farger i fjærdrakten, er flink til å imitere mennesketale.

Cotorraen er en av de mest

verdifulle av de truede artene på øya. Tollerne er stadig på utkikk for å hindre smugling av fuglen.

Brannen kan ha forårsaket langvarige skader fordi den skjedde i paringstiden for papegøylene, mener miljøvernere.

Brannårsaken er ukjent. Det

offisielle cubanske nyhetsbyrået opplyser imidlertid at det har vært hele 32 skogbranner på Ungdomsøya de siste årene, og at de fleste skyldtes uforsiktighet. Tallet på branner ligger over gjennomsnittet for resten av landet. ■

Sammenhengende sykkelveg

Norges første, sammenhengende sykkelvegnett er ferdig.

Det er sykkelvegnettet i Tønsberg som er rustet opp. 130 millioner kroner er brukt, blant annet på å bygge 20 kilometer sykkelveg i sentrumsområdet.

Tønsberg/Nøtterøy ble i 1990 plukket ut som sykkelby av Miljøverndepartementet. «Jobbsyklistene» har vært viktigste målgruppe. I tillegg har man drevet holdningsskapende arbeid overfor barn og unge. ■

ORKLAS MILJØARBEID

Orkla er den ledende leverandør av merkevarer til nordiske husholdninger og har sterke globale posisjoner innen utvalgte områder av organisk kjemi.

Orkla bestreber seg på at produktutvikling, fremstilling, distribusjon, samt forbruk og etterbruk av konsernets produkter skal tilpasses en langsiktig bærekraftig utvikling. Vi ser dette som en forutsetning for industriell virksomhet og som en betingelse for forretningsmessig suksess både i dag og i fremtiden.

Arbeidet med miljøforbedringer har preget Orklas forretningsområder i en årrekke. På viktige felt har våre bedrifter ligget langt fremme i utvikling av prosesser, produkter og emballering. Vi fortsetter dette arbeidet med stor kraft.

Orklas miljørapport for 1997 redegjør for konsernets miljøpolicy og det løpende miljøarbeidet i Orklas industrielle virksomhet. Miljørapporten, som foreligger i norsk og engelsk utgave, fås tilsendt ved henvendelse til:

Orkla ASA

Informasjonsavdelingen

Postboks 423 Skøyen, 0212 Oslo

Tel.: 22 54 40 00/22 54 44 28. Telefax 22 54 44 90

Internett: <http://www.huginonline.no/ORK>